

van lokale antiseptica en antibiotica in de wond

Auteur:	B.M.J.C. Takx
Vertaald/bijgewerkt:	
Nieuwsbrief:	1995
Pagina:	14
Jaargang:	11
Nummer:	5, congresnummer
Toestemming:	
Illustraties:	
Bijzonderheden:	abstract
Kernwoorden:	infectie antibiotica antiseptica ontsteking
Literatuur:	

De geneesmiddelen die gebruikt worden bij de lokale behandeling van wonden zijn talrijk. In deze voordracht wordt specifiek de behandeling van wonden met antiseptica en antibiotica belicht.

Elk ulcus is gecontamineerd, hetgeen iets anders is dan geïnfecteerd. Bij infecties met bepaalde bacteriën kan de weefselschade toenemen. Epithelisatie wordt door infectie vertraagd. Stoffen die micro-organismen doden op levenloze voorwerpen zoals instrumentaria noemt men desinfectantia.

Desinfectantia die geschikt zijn voor desinfectie van huid en slijmvliezen duidt men doorgaans aan met de naam antiseptica.

Antiseptica bestrijden geen infectie in tegenstelling tot antibiotica, maar werken kiemreducerend. Het doel is het aantal bacteriën tot minder dan 10⁵ per gram weefsel te reduceren en pathogene bacteriën, zoals anaërobe, *Pseudomonas aeruginosa*, *Klebsiella*, *Staphylococcus aureus* e.d. te elimineren.

Het ideale antisepticum/antibioticum voldoet aan de volgende voorwaarden:

- snelle werking en lange nawerking
- breed werkingsspectrum
- geen vermindering van de werkzaamheid door aanwezigheid van organisch materiaal zoals pus, serum, bloed en wondbedekkende materialen
- lage toxiciteit, geringe absorptie door de huid en slijmvliezen. Het granulatieweefsel mag niet in de groei geremd worden
- niet caustisch, niet imiterend voor de huid en de slijmvliezen; d.w.z. weinig/geen sensibiliserend vermogen.

Antiseptica die bij de wondbehandeling veel gebruikt worden zijn; chloorhexidine, natriumhypochloriet en povidon jood. Een volledig overzicht van antiseptica met hun voor- en nadelen wordt gegeven.

Antibiotica zijn stoffen van microbiële oorsprong, die een groeiremmende of dodende werking uitoefenen op micro-organismen, anderzijds afgeleide verbindingen en overeenkomstige synthetische producten. De keuze van het antibioticum hangt af van het resistentiepatroon van het micro-organisme. In het algemeen is lokale behandeling met

antibiotica gecontraïndiceerd vanwege het risico van een slechte penetratie door het necrotisch materiaal in het ulcus. Onder die omstandigheden kunnen bacteriën resistent worden. Bovendien leidt het gebruik van antibiotica vaak tot sensibilisatie. Fusidinezuur, mupirocine en zilversulfadiazine zijn antibiotica waarvan lokaal gebruik geïndiceerd kan zijn. Van de antibiotica bestemd voor lokale toediening wordt eveneens een overzicht gegeven, tevens worden nieuwe toedieningsvormen besproken (gentamicine in collageenvlies). Belangrijk is dat bij osteomyelitis, sepsis e.d. tijdig systemisch antibiotica worden toegediend. Voorwaarde is dat het micro-organisme gevoelig is voor het betreffende antibioticum en dat dit in voldoende hoge concentratie in het aangedane weefsel penetreert. Infectie met anaërobe is een indicatie voor de toediening van metrodidazol (lokaal of oraal). Hiernaar is eigen onderzoek gedaan, hetgeen kort aan bod komt.

Drs. B.M.J.C. Takx, Ziekenhuisapotheker AZM, Afdeling Klinische Farmacie en Toxicologie, Maastricht.